

NO PERDEM EL SENDERI

La Caminada Popular que any rere any organitza l'A.E. Talaià posa en evidència les dificultats reals que tenen els seus promotors per aconseguir dibuixar un itinerari per les rodalies que no ensopegui amb les inoportunes urbanitzacions que esquitxen el terme, ni amb les carreteres i autopistes que han estroncat camins mil·lenaris.

També és recomanable evitar els antipàtics camins asfaltats o formigonats que no conviden gens al passeig. Asfaltar camins, vet aquí l'obsessió. La persistència del fenomen –de la dèria–, ens demostra que no obeeix a fets conjunturals. Al contrari, sembla haver-se consagrat en el puntal estratègic per a la gestió del territori.

La meua incapacitat de comprensió davant d'aquesta política no invalida el convenciment de que es del tot imprescindible l'arranjament i manteniment dels camins rurals com a element estructural per facilitar l'accés als conreus o explotacions forestals, o bé com a fórmula preventiva per afrontar situacions de risc: manteniment de línies elèctriques, fer de tallafocs i afavorir l'accés de bombers, equips de salvament, forestals, etc. Situats en aquesta acceptació, cal preguntar-se: és l'asfaltat d'aquests vials la única solució?. Crec sincerament que no.

La manca d'ús i la degradació de les tradicionals proteccions contra l'erosió com són els marges de pedra seca han accelerat el deteriorament dels camins. L'opció del formigó, d'elevat impacte ambiental, hauria de substituir-se per mesures menys traumàtiques com la compactació del terreny o altres solucions tècniques. Creiem, modestament, que bona part de les actuacions ja consumades no representaven una inversió prioritària. Això, ens fa pensar que determinats organismes actuen per mimetisme, imitant polítiques adoptades en altres indrets. Ens expliquem.

El Consell Comarcal de l'Alt Penedès fou un dels primers en establir un pla d'arranjament de camins. Per què ?. Tots sabem que la comarca veïna disposa d'una activitat agrària, especialment vitivinícola, rellevant i vital per a la seva economia. Aquesta realitat coincideix amb una població dispersa en forma de petits municipis, agregats i masies escampades que defineixen una densa xarxa de comunicació rural. Amb aquests ingredients, l'arranjament dels camins esdevé una potent fórmula de gestió per vertebrar el territori.

Però, què passa en el cas de Vilanova i la Geltrú ?. Un dels darrers casos ha estat l'asfaltat del camí de les Mesquites i el del Balcó que puja fins el pla de les Palmeres. Quines argumentacions justificaven aquesta inversió ?. No hi ha una activitat agrícola estable ni assentaments humans que ho facin necessari. Potser sigui per facilitar l'accés a les torres d'alta tensió que desvirtuen la carena, per tant, l'impacte visual i ecològic d'aquestes estructures tindria efectes multiplicadors. Sigui per aquesta causa, per a la prevenció de incendis o per altres motius, pensem que un programa adequat de manteniment periòdic evitaria polítiques tan agressives. Darrerament, s'han dedicat esforços a senyalitzar itineraris de muntanya suposadament orientats a incentivar l'excursionisme a peu o en bicicleta. L'asfaltat indiscriminat afavorirà, però, l'accés de tota mena de vehicles de motor al medi natural amb el risc corresponent. Aviat podrem pujar en cotxe a la Talaia o al Pic de l'Àliga. Els ajuntaments contribueixen a finançar aquestes actuacions fent-nos caure en la paradoxa de crear zones verdes a les ciutats mentre asfaltem les muntanyes.

L'home ha esdevingut, definitivament, una espècie urbana, és cert, però actuacions com aquestes no ajudaran a esmenar o millorar la realitat. L'asfaltat de camins no incita al coneixement del medi, sinó que més aviat convida a la seva colonització. Caldria reflexionar-hi i cercar noves propostes que ajudin a confraternitzar home i natura. Com va escriure un

dia l'amic Xavier Garcia i Pujades, deixeu-nos continuar trepitjant les pedres, la terra i la pols dels camins. De tant en tant, ens convé.

Albert Tubau

(Article publicat al Diari de Vilanova el gener de 2000)